

Μητροπολίτης Φλωρίνης Ειρηναίος: «Πρόσωπα και γεγονότα της Αλώσεως. Η ανάγκη της μνήμης»

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας](#)

Τα πρόσωπα και τα γεγονότα της Αλώσεως αναφέρθηκε ο Σεβ. Μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας κ. Ειρηναίος κατά την ομιλία του που πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο του Μουσικού Σχολείου Πτολεμαΐδας, στο πλαίσιο αφιερώματος του Συλλόγου Μικρασιατών Πτολεμαΐδας για την Άλωση της Πόλης (29 Μαΐου 1453) «Η Πόλις εάλω», που

πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή, 25 Μαΐου 2024.

Θέμα της ομιλίας του Σεβασμιωτάτου ήταν «Πρόσωπα και γεγονότα της Αλώσεως. Η ανάγκη της μνήμης». Σήμερα, Τετάρτη 29 Μαΐου 2024, επέτειος μνήμης της Αλώσεως της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους, η επίκαιρη ομιλία του Μητροπολίτη κ. Ειρηναίου ζωντανεύει εκείνες τις δραματικές στιγμές για το Γένος καθώς και τη θυσία των υπερασπιστών της Βασιλεύουσας να μην πέσει στα χέρια των αλλόπιστων.

Η ομιλία του Μητροπολίτη Φλωρίνης:

Σας ευχαριστώ πολύ, για την τιμητική πρόσκληση να βρίσκομαι απόψε κοντά σας και να μιλήσω σε αυτή την τόσο ξεχωριστή εκδήλωση που πραγματοποιείται από το Σύλλογο Μικρασιατών της Πτολεμαΐδας. Μιας προσπάθειας επιτρέψτε μου να πω μνήμης και τιμής της ιστορικής μέρας της 29ης Μαΐου του 1453.

Είναι πραγματικά δύσκολο το εγχείρημα να προσπαθήσει κάποιος να αρθρώσει έστω μερικές λέξεις για την άλωση της Πόλης, για την άλωση της Βασιλίδας των πόλεων, για την πρωτεύουσα του βυζαντινού κράτους την Κωνσταντινούπολη και να μην ραγίσει από πόνο ο νους και η καρδιά του.

Η τελευταία εβδομάδα του Μαΐου κάθε χρόνο αποτελεί για τον κάθε Έλληνα μία εβδομάδα ορόσημο, αφού μέσα σε αυτήν καίει άσβεστη η φλόγα της μνήμης της αλώσεως

. Έχουν περάσει **571 ολόκληρα χρόνια από τις 29 Μαΐου του 1453** και αυτή η θλιβερή επέτειος έχει αφήσει το δικό της μοναδικό ανεξίτηλο αποτύπωμα τόσο στην γενικότερη ελληνική ιστορία όσο και στην παγκόσμια.

Βεβαίως, για εμάς τους Έλληνες, η άλωση της Πόλης το 1453 αποτελούσε και αποτελεί το τέλος της ένδοξης χριστιανικής χιλιόχρονης Αυτοκρατορίας της Ανατολής, σηματοδοτώντας παράλληλα την αρχή της σκλαβιάς. Η Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ βυζαντινολόγος ιστορικός, τονίζει μέσα από την ερευνά της ότι η άλωση υπήρξε συνώνυμο της ιστορικής πορείας του μεσαιωνικού ελληνισμού, τα χαρακτηριστικά της οποίας ήταν ο ελληνικός πολιτισμός, η ελληνική γλώσσα, η ορθόδοξη χριστιανική πίστη, το ρωμαϊκό δίκαιο και η πολιτειακή συγκρότηση.

Ας μιλήσουμε στα παιδιά μας για τη «Δόξα των Ελλήνων». Ας αντλήσουμε ελπίδα από τον καημό της Ρωμιοσύνης.

Ως ορθόδοξοι χριστιανοί κατά συντριπτική πλειοψηφία και ως ενδιαφερόμενοι για τον διαχρονικό ελληνικό πολιτισμό, είμαστε μέτοχοι της βυζαντινής κληρονομιάς.

Θα επιχειρήσουμε λοιπόν, στο λίγο χρονικό διάστημα αυτής της ομιλίας να προσεγγίσουμε στο πρώτο μέρος τα ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα που οδήγησαν στην πτώση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Οθωμανούς ενώ στο δεύτερο μέρος θα αναφερθούμε πρακτικά στο γιατί πρέπει σήμερα να θυμόμαστε την Άλωση του 1453.

Ας ξεκινήσουμε όμως από το πρώτο μέρος αυτών των ιστορικών προσώπων και των γεγονότων.

Από την στιγμή που ο ευσεβής και πρώτος χριστιανός αυτοκράτορας Μέγας Κωνσταντίνος, τη μνήμη του οποίου η Αγία μας Εκκλησία τίμησε πριν λίγες ημέρες, με το μεγαλόπνοο και μεγαλοφυές σχέδιο του να μεταφέρει την πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας από την «Παλαιά» στη «Νέα Ρώμη», θεμελιώνεται στις 11 Μαΐου του 330 το αριστούργημα των πόλεων[1]. Μία πόλη που έμελλε να γίνει ο πνευματικός «Φάρος του κόσμου[2]», αφιερώνοντάς τη στην Βασίλισσα των Ουρανών, στη Μητέρα του Κυρίου μας. Η Παναγία έγινε από τότε η Υπέρμαχος Στρατηγός, η προστάτιδα της Πόλεως. Η αυτοκρατορία ακτινοβολεί! Η ανάπτυξη και η καλλιέργεια της εκκλησιαστικής υμνογραφίας και ποίησης, η βυζαντινή μουσική και αγιογραφία, η αρχιτεκτονική, η γλυπτική, η κωδικοποίηση της νομικής επιστήμης, η ίδρυση σχολείων και η κατασκευή πολλών βιβλιοθηκών, η ανάπτυξη της διοικητικής και οικονομικής πολιτικής, τα πολλά ιδρύματα στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας όπως γηροκομεία, πτωχοκομεία και ξενώνες, η ύπαρξη και η

κατασκευή 322 δρόμων και 4.000 Μεγάρων σε συνδυασμό με τους 1.000.000 κατοίκους αποτελούν ένα ελάχιστο δείγμα από τη μεγαλειώδη ζωή αυτής της πόλης.

Η άλωση υπήρξε το αναπόφευκτο αποτέλεσμα μίας δυσχερούς κατάληξης που οφειλόταν σε μακροχρόνια, διαρκή, πολιτική και οικονομική αποσύνθεση και αστάθεια. Από τη μία πλευρά οι κοινωνικές και θρησκευτικές αντιθέσεις, οι διχογνωμίες, οι κενόδοξες φιλοδοξίες στρατιωτικών και πολιτικών, οι οποίες επέφεραν την αποδιοργάνωση των επαρχιών με εμφυλίους πολέμους και από την άλλη, η διείσδυση πολλών αλλοφύλων στο διοικητικό μηχανισμό καθώς και μισθοφόρων στο στρατό, σε συνδυασμό με τη γενικότερη εσωτερική αναρχία, είχαν προκαλέσει τόσο την εθνολογική, όσο και την πνευματική αλλοίωση των κατοίκων στο εσωτερικό, αφού λειτουργούσαν ατελέσφορα και αδρανοποιούσαν το δυναμισμό της Πόλης. Αποτέλεσμα των εσωτερικών αυτών συγκρούσεων αποτέλεσε η δημογραφική συρρίκνωση με τη μετανάστευση ενός μεγάλου αριθμού πληθυσμού από την Ανατολή προς τη Δύση.

Έτσι, μέσα στη γενικότερη επικρατούσα κοινωνική και πνευματική αλλοίωση, η αναρρίχηση στον οθωμανικό θρόνο του μόλις 21 ετών σουλτάνου Μωάμεθ Β΄, προκάλεσε έντονο φόβο και προβληματισμό στην βυζαντινή αυλή. Η άνοδός του σηματοδοτούσε την άμεση εφαρμογή της έμμονης ιδέας του διαλλακτικού πατέρα του Μουράτ Β΄, που δεν ήταν άλλη από την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης, κάτι που επιτυγχάνει με 400.000 επίλεκτο στρατό και εξελιγμένο οπλισμό ύστερα από επίμονη πολιορκία 55 ημερών (6 Απριλίου-29 Μαΐου), έναντι των μόλις 5.000 Ελλήνων πολεμιστών και 3.000 ξένων μισθοφόρων.

Λίγο πριν την άλωση του 1453, η κραταιά χριστιανική Αυτοκρατορία, αποτελούσε το φάντασμα του εαυτού της. Στα εδάφη της Αυτοκρατορίας είχε απομείνει η Βασιλεύουσα και η Πελοπόννησος με το Δεσποτάτο του Μυστρά. Μετά το θάνατο του άτεκνου αυτοκράτορα Ιωάννη Η΄ Παλαιολόγου τον Οκτώβριο του 1448, νέος αυτοκράτορας στέφθηκε, στις 6 Ιανουαρίου 1449 στο Μυστρά, ο αδελφός του ο Κωνσταντίνος.

Ο ιστορικός Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος σημειώνει γλαφυρά ότι: «Ο Κωνσταντίνος πήρε το ακάνθινο στέμμα του Βυζαντίου απaráλλακτα όπως ο αξιωματικός, που διορίστηκε φρούραρχος μία πόλης που είναι περικυκλωμένη από όλα τα μέρη από εχθρούς και ενώ δεν έχει ούτε σοβαρά οχυρώματα, ούτε αρκετή φρουρά, έπρεπε να υπακούσει τη διαταγή που του δόθηκε. Κατ' αυτό τον τρόπο ανέλαβε το μαρτύριο που του επέβαλε η τύχη.[3]» Η ενθρόνιση του στην Βασιλίδα των πόλεων, έγινε την 12η Μαρτίου 1449.

Στο οθωμανικό τώρα στρατόπεδο ο Σουλτάνος Μουράτ Β' απεβίωσε στις 3 Φεβρουαρίου 1451 και νέος Σουλτάνος στο θρόνο αναδείχθηκε ο γιος του Μωάμεθ Β'.

Η Κωνσταντινούπολη βρισκόταν μέσα στην καρδιά της οθωμανικής επικράτειας και διαχώριζε τις ασιατικές από τις ευρωπαϊκές κτήσεις των Οθωμανών. Πρώτος στόχος του νεαρού σουλτάνου ήταν να νικήσει τον τελευταίο φρουρό του ελληνισμού που στεκόταν εμπόδιο και στη συνέχεια να εγκαθιδρύσει στην Κωνσταντινούπολη ένα κέντρο αποφάσεων της αναπτυσσόμενης οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Ο πόλεμος κηρύχθηκε στα μέσα του 1452. Ο Κωνσταντίνος ΙΑ' στήριξε όλες τις ελπίδες του στη βοήθεια από τη Δύση. Το Φθινόπωρο του 1452 έφθασαν στην Πόλη ο παπικός λεγάτος καρδινάλιος Ισίδωρος και ο Λεονάρδος της Χίου με ένα σώμα τοξοτών. Για να έλθει η πολυπόθητη βοήθεια στις 12 Δεκεμβρίου 1452, ο Αυτοκράτορας συνεχίζοντας την πολιτική του αδελφού του, διακήρυξε στην Αγία Σοφία την ένωση των Εκκλησιών και τέλεσε κοινή λειτουργία μεταξύ Λατίνων και Ορθοδόξων.

Ωστόσο η βοήθεια δεν έφθασε ποτέ από τον Πάπα και τους Ηγεμόνες της Δύσης. Αντίθετα μετά από αυτή την ενέργεια που έγινε εξ ανάγκης, μεγάλωσε περισσότερο η έχθρα μεταξύ «ενωτικών και «ανθενωτικών». Έκπληξη προκάλεσαν τότε οι ορθόδοξοι Σέρβοι που έστειλαν βοήθεια όχι στον χριστιανό Αυτοκράτορα της Κωνσταντινούπολης, αλλά στον Μωάμεθ Β'. Μόνο ο Δόγης της Βενετίας Φραγκίσκος Φόσκαρης έστειλε στην Κωνσταντινούπολη δύο πολεμικές γαλέρες. Ενώ την 20η Ιανουαρίου 1453 έφθασε στην Πόλη ο Γενουάτης αριστοκράτης Ιωάννης Ιουστινιάνης- Λόγγο με 700 άνδρες για να βοηθήσει στην άμυνά της.

Στις 7 Απριλίου 1453 ξεκίνησε η πολιορκία της Κωνσταντινούπολης. Το τεράστιο κανόνι του Ουρβανού που διέθετε ο Μωάμεθ Β', προκαλούσε τρομερές καταστροφές στα τείχη της Πόλης και φόνευε τους υπερασπιστές της. Ο Κεράτειος Κόλπος ήταν φραγμένος με μια βαριά αλυσίδα, την οποία δεν πέτυχαν οι

Οθωμανοί να καταστρέψουν παρά τις συνεχείς προσπάθειές τους. Καθημερινά οι σοβαρές επιθέσεις είχαν αποκρουσθεί και άρχισε να κλονίζεται το ηθικό του εχθρού. Ύστερα όμως από επιθέσεις επτά εβδομάδων τα τείχη της πολιορκημένης πόλης άρχισαν να εμφανίζουν σοβαρά ρήγματα. Η τελική έκβαση δεν θα αργούσε πια να κριθεί.

Την 23η Μαΐου στην πρόταση του Μωάμεθ Β' για παράδοση της Πόλης, ο Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ΙΑ' απήντησε: **«Το δέ τήν πόλιν σοί δοῦναι οὔτ' ἐμόν ἐστί οὔτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ· κοινή γάρ γνώμη πᾶντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καί οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν[4]»**, ήταν ένα νέο **«ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ»**, όμως το τέλος της Πόλης και της Αυτοκρατορίας ήταν προδιαγεγραμμένο.

Ο Μωάμεθ Β' αποφάσισε να εξαπολύσει τη γενική επίθεση την 29η Μαΐου. Την παραμονή οι χριστιανοί της Πόλης, τέλεσαν στην Αγία Σοφία την τελευταία θεία λειτουργία. Ύστερα από την ακολουθία οι υπερασπιστές γύρισαν στις θέσεις τους ενώ ο Αυτοκράτορας επιθεωρούσε τις αμυντικές γραμμές.

Τις πρωινές ώρες άρχισε η επίθεση των Οθωμανών. Οι ηρωικοί υπερασπιστές κράτησαν για πολύ ώρα την εισβολή και απέκρουαν όλες τις επιθέσεις. Τότε ο σουλτάνος έριξε στη μάχη τους Γενίτσαρους, και ύστερα από σκληρό αγώνα το επίλεκτο αυτό σώμα του οθωμανικού στρατού κατόρθωσε να ανέβει στα τείχη. Παράλληλα σε εκείνη την κρίσιμη στιγμή πληγώθηκε θανάσιμα ο Ιωάννης Ιουστινιάνης. Βλέποντας την Πόλη να πέφτει στα χέρια των Οθωμανών ο Αυτοκράτορας με το ξίφος στο χέρι του πολεμούσε αδιάκοπα τους εισβολείς[5].

Οι συμπολεμιστές του είχαν πέσει στο πεδίο της μάχης και βλέποντας να έχει μείνει μόνος φώναξε τα εξής κατά τον Φραντζή: «Δεν υπάρχει εδώ εις Χριστιανός, όστις λάβη την κεφαλήν μου;». Πράγματι ουδείς χριστιανός είχε μείνει όρθιος να πολεμά δίπλα του. Ο Αυτοκράτορας δέχθηκε χτύπημα από ξίφος στο πρόσωπο, ανταπέδωσε το κτύπημα αλλά έπεσε όταν δέχθηκε δεύτερο κτύπημα από Τούρκο στον ώμο του. Έπεσε ηρωικά υπερασπιζόμενος την Πόλη που ίδρυσε ο Μέγας και Άγιος Κωνσταντίνος. Στους χιλιάδες νεκρούς υπερασπιστές ο Αυτοκράτορας ξεχώριζε μόνο από τα κόκκινα πέδιλα που ήταν κεντημένοι οι χρυσοί αετοί.

Ο Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος στη συνείδηση του λαού έμεινε ως ο θρυλικός **«Μαρμαρωμένος Βασιλιάς»** του σκλαβωμένου έθνους και έγινε η ελπίδα του στα τετρακόσια χρόνια της οθωμανικής τυραννίας[6].

Πεντακόσια εβδομήντα ένα χρόνια πέρασαν από την αποφράδα εκείνη ημέρα της

29ης Μαΐου 1453. Τότε που ακούστηκε η κραυγή “Εάλω η Πόλις” και η Βασιλεύουσα, η Πόλη των Αγίων, των Αυτοκρατόρων και των θρύλων, πέρασε υπό την κατοχή του Οθωμανού δυνάστη. Σήμερα με αυτή την εκδήλωση τιμούμε τους πεσόντες κατά την πολιορκία και κατά την Άλωση, διαβάζουμε τους θρήνους και τους θρύλους, συγκινούμαστε και διδασκόμαστε όλοι μας . Διότι αυτή είναι η αξία της ιστορικής μνήμης. Να αποτελεί μάθημα ες αεί για τις νεότερες και τις απερχόμενες γενιές.

Και εδώ ας προχωρήσουμε στο δεύτερο μέρος αυτής της ομιλίας γιατί να μελετούμε αυτά τα θλιβερά ιστορικά γεγονότα;

Σε τί μάς βοηθά αυτή η μελέτη;

Ο Ισπανός συγγραφέας Μιγκέλ Ντε Θερβάντες τονίζει στα κείμενά του ότι «η ιστορία είναι θεματοφύλακας μεγάλων πράξεων, μάρτυρας του παρελθόντος, παράδειγμα και δάσκαλος για το παρόν και μεγάλος σύμβουλος για το μέλλον[7]». Πέντε λόγους θα απαριθμήσουμε εδώ και πιστεύω ότι θα κατανοήσουμε την αναγκαιότητα αυτή για να σταθούμε με δέος μπροστά σε αυτή την ημερομηνία:

1) Πρέπει να θυμόμαστε την άλωση για να αποτίουμε ένα διαρκή και μεγάλο φόρο τιμής στο Βυζαντινό κράτος, την Ρωμανία όπως την αναφέρουν τα κείμενα της εποχής, το εκχριστιανισμένο Ρωμαϊκό κράτος του Ελληνικού Έθνους, όπως το χαρακτηρίζει ο νεότερος βυζαντινολόγος Διονύσιος Ζακυνθινός. Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη Νέα Ρώμη άντεξε επί 11 αιώνες. Μετά την άλωση από τους Σταυροφόρους το 1204 η εδαφική της έκταση και το σφρίγος της περιορίσθηκαν σημαντικά. Παρέμεινε όμως καθ’ όλη την διάρκεια του βίου της το κράτος στο οποίο πραγματοποιήθηκε η επιτυχής και δημιουργική συνάντηση Χριστιανισμού και Ελληνισμού. Η Ελληνορθόδοξη παράδοση υπήρξε το αποτέλεσμα αυτής της συναντήσεως και το Βυζάντιο την διέδωσε με ειρηνικό τρόπο στους γειτονικούς λαούς. Αυτήν την ιεραποστολική δράση των Βυζαντινών προγόνων μας καταδεικνύουν και μαρτυρούν οι πολιτισμοί των σημερινών λαών της Ανατολικής Ευρώπης.

2) Είναι επιτακτικό να θυμόμαστε την άλωση, διότι μέσα από τις διηγήσεις των ιστορικών της εποχής ξετυλίγεται η Ελληνική διάρκεια, η διαχρονική πορεία των αξιών του Ελληνισμού. Η συγκλονιστική ομιλία του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου στις 28 Μαΐου πριν από την τελική επίθεση των Οθωμανών μας διδάσκει γιατί αγωνιζόμαστε: Για την Πίστη, για την Πατρίδα, για τους συγγενείς μας. Αυτές είναι οι διαχρονικές αξίες του Ελληνισμού. Αυτός ο ηθικός δεσμός ενώνει τον Παλαιολόγο με τους Σαλαμινομάχους και με τον Κολοκοτρώνη και με το 1940.

Μαχόμεθα για την Πίστη, την Πατρίδα, την Οικογένεια όσο κι αν κάποιοι μας χαρακτηρίζουναναχρονιστικούς. Τιμώντας την μνήμη των προδρόμων και των μαρτύρων της Ελληνικής Διαρκείας εμείς γι' αυτά θα συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε!

3) Θυμόμαστε τα γεγονότα της εποχής πριν και γύρω από την άλωση, διότι μας διδάσκουν την πολύτιμη συμβολή της Ορθοδόξου εκκλησίας μας στην επιβίωση του Γένους μας.

Λίγες δεκαετίες προ της πτώσεως είχαμε μία έντονη και δυναμική παρέμβαση της τότε Πολιτείας προς την Εκκλησία.

Η αυτοκρατορική εξουσία πίστεψε ότι αν υπογράψουμε την υποταγή της Ορθοδοξίας στον Πάπα, θα υπήρχε μεγάλη βοήθεια από την Δύση κατά των Οθωμανών. Το 1438-39 στην Φερράρα και στην Φλωρεντία σύρθηκαν με πιέσεις οι εκκλησιαστικοί ηγέτες στην υπογραφή της ψευδοενώσεως των εκκλησιών. Ο Μάρκος ο Ευγενικός, Επίσκοπος Εφέσου, αρνήθηκε να υπογράψει αυτό το κείμενο. Προσέξτε: Δεν αρνήθηκε να συζητήσει, διότι η Ορθοδοξία δεν αρνείται τον διάλογο. Αρνείται την υποταγή. Και από αυτούς που υπέγραψαν μία μεγάλη μορφή απέσυρε την υπογραφή της μόλις επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη. Πρόκειται για τον Γεώργιο Σχολάριο, τον μετέπειτα Γεννάδιο, πρώτο Πατριάρχη μετά την άλωση.

4) Θυμόμαστε το γεγονός , διότι η ιστορία μας διδάσκει ότι όταν οι λίγοι αποφασίσουν να αντισταθούν κατά των πολλών, μπορεί να ηττηθούν πρόσκαιρα, αλλά τελικά σε βάθος χρόνου κερδίζουν. Η αντίσταση στα τείχη της Βασιλεύουσας των λίγων χιλιάδων Ελλήνων και των ξένων συμμάχων τους έμεινε στις ψυχές των υπόδουλων ως τίτλος τιμής και δέσμευση για νέους αγώνες. Η ηρωική άμυνα γέννησε την υπομονή, την ελπίδα, την προσδοκία. Αυτή την ελπίδα εκφράζει και ο Ποντιακός θρήνος: "...Η Ρωμανία πέρασεν, Η Ρωμανία πόρθεν, Η Ρωμανία κι αν πέρασεν ανθεί και φέρει κι άλλο..."
Και τέλος

5) Η αντίσταση των τελευταίων μαχητών της Κωνσταντινουπόλεως και το "πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών" εμπνέει έκτοτε το ΟΧΙ του Ελληνισμού. Το 1940 κατά του Μουσσολίνι, το 1941 κατά του Χίτλερ, το 1955 στην Κύπρο κατά της αποικιοκρατίας και του αφελληνισμού. Σήμερα οφείλουμε να συνεχίζουμε να αντιστεκόμαστε με κάθε τρόπο[8].

Κυρίες και κύριοι,

Αγαπητά μας παιδιά,

Προσπαθήσαμε, στη σύντομη ομιλία μας να επικεντρώσουμε την προσοχή μας στο πρώτο μέρος στα πρόσωπα και στα ιστορικά γεγονότα τι προηγήθηκε πριν αλλά και μετά την άλωση. Η 29η Μαΐου του 1453, είναι μία ημερομηνία που συμβολίζει για τον ελληνισμό μία τραγική στιγμή της ιστορίας, που σηματοδοτεί το τέλος της ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, που ύστερα από ζωή ένδεκα αιώνων, αντιμαχόμενη πολλούς εχθρούς, προμαχώντας υπέρ της Ορθοδοξίας, φθάνει στην τελευταία της ημέρα. Υπάρχουν λοιπόν ορισμένες χρονολογίες ορόσημα που αποτελούν τομές στην ιστορία, κορυφώσεις στον ιστορικό χρόνο. Μία τέτοια χρονολογία ορόσημο είναι αυτή του 1453.

Στο δεύτερο μέρος, εν συντομία τονίσαμε τους λόγους της αναγκαίας εμβάθυνσης στα θλιβερά ιστορικά γεγονότα όπως αυτό της αλώσεως και στο τι μας προσφέρει αυτή για το παρόν και το μέλλον της πατρίδας μας. Οι σημερινές αλώσεις είναι μικρές και καθημερινές. Άρα ύπουλες και εξίσου επικίνδυνες. Η υπονόμευση της γλώσσας μας, η άγνοια της ιστορίας μας, η ξενομανία, οι συκοφαντίες κατά της Ελληνορθόδοξου Παραδόσεως μας, οι υποχωρήσεις αποτελούν μικρές αλώσεις που απαιτούν γνώση, τακτική αντίσταση και μαχητικότητα. Δεν αρνούμαστε την επικοινωνία και την συνεργασία με άλλους λαούς και πολιτισμούς. Ο Ελληνισμός ποτέ δε κλείστηκε στο εαυτό του.

Οι ξένοι το αποδεχόμαστε όλοι αυτό ως διαπίστωση, προοδεύουν γιατί μονιάζουν. Βάζουν το κεφάλι κάτω, σκέπτονται, συζητούν, συνεργάζονται και προγραμματίζουν για τη ζωή τους και την πατρίδα τους.

Εμείς κάνουμε το λάθος τις περισσότερες φορές να πιστέψουμε ότι πρόοδος είναι ο ατομισμός, ο καταναλωτισμός και ότι εξυπνάδα είναι το ρίξιμο του άλλου.

Πήραμε λάθος δρόμο. Να μας συγχωρέσετε παιδιά που σας πονέσαμε με τους λανθασμένους σχεδιασμούς μας. Ας πάρουμε γενναίες αποφάσεις ευθύνης. Τι κάνει κανείς, όταν παίρνει λάθος δρόμο;

Γυρίζει πίσω, στο σίγουρο μέρος από όπου ξεκίνησε και αυτό είναι ο πολιτισμός μας, οι παραδοσιακές μας αξίες και η ιστορία μας.

Η βάση της υπάρξεώς μας είναι και η αφετηρία για ένα νέο ξεκίνημα αλλά αυτή τη φορά με σύμπνοια, με όραμα, με αποφασιστικότητα.

Οι εξελίξεις μας διδάσκουν ότι τελικά επιβιώσαμε μέχρι σήμερα χάρις στην

Ορθόδοξη Εκκλησία μας. Διότι η Ορθόδοξη Παράδοση είναι Σταυροαναστάσιμη. Μας θυμίζει ότι μετά την κάθε Σταύρωση του Γένους ακολουθεί η Ανάσταση. Αρκεί να το πιστέψουμε και να εργασθούμε πάνω σε αυτό με ενότητα και σεβασμό απέναντι στην ιστορία και τις παραδόσεις μας!

Σας ευχαριστώ.

[1] Κωνσταντίνος Τσοπάνης, Άλωση 1453, εκδ. Omni Publishing, Αθήνα, 2012.

[2] Steven Runciman, Δύση και Ανατολή σε Σχίσμα, εκδ. Εν Πλώ, Αθήνα, 2008.

[3] Κωνσταντίνου Παπαρρηγόπουλου, Η Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος 8ος, εκδ. Φάρος, Αθήνα, 1983

[4] Δούκας, εκδ. Βόννης, σελ. 279-280. Παρά Ν. Β. Τωμαδάκη, Δούκα-Κριτοβούλου-Σφραντζή-Χαλκοκονδύλη, Περί αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως, Αθήναι 1953, σελ. 60.

[5] Γεωργίου Φραντζή, Άλωσις της Κωνσταντινουπόλεως Υπό των Τούρκων, Ερανισθείσα εκ των Χρονικών, εκδ. Σ. Κ. Βλαστού, Εν Αθήναις, 1866.

[6] Steven Runciman, Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης 1453, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα, 2005.

[7] <https://www.sansimera.gr/quotes/authors/14>

[8] Κωνσταντίνου Χολέβα, Γιατί πρέπει να θυμόμαστε την άλωση, 13.4.2003.